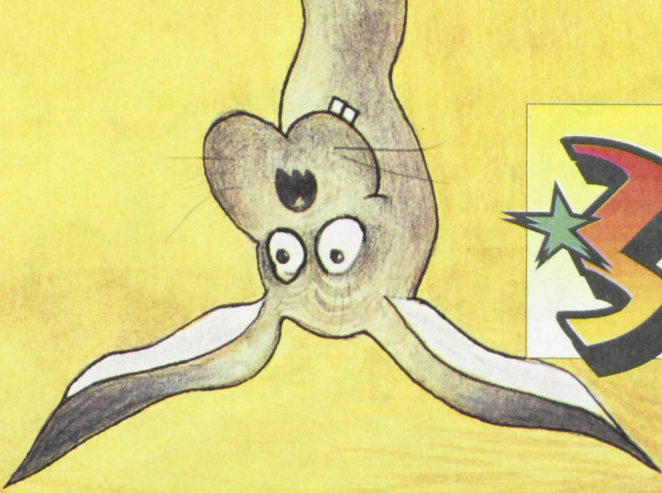

Täkkelle

ISSN 0134-2266
1995

Rainis ja Elmo

MIS RAINIST JA ELMOT ÜHENDAB

Eks ikka koolimaja. Nad mõlemad käivad Kose-Uuemõisa Lasteaed-Algkoolis. Siis jalgpall. Mõlemale meeldib jalgpalli mängida. Ja on veel midagi. Pikk-pikk rida suuri sõbralikke loomi, kes teevad ammuuh! ja annavad meile piima.

TULBI JA KOKI, KIRJAK JA MINNI

Rainise ema ja isa, Elmo ema ja isa töötavad niisuguses kohas, mille kohta mõni aasta tagasi öeldi: kolhoosi karjafarm. Nüüd on sellest farmist saanud osaühistu. See tähendab, et osa farmi varast, hoonetest, loomadest ja muust kuulub Rainise vanematele, osa Elmo vanematele, osa veel mitmele teisele perele.

Kas nüüd just iga päev, aga õige sageli küll kiirustab Rainis üle lageda välja emale karjalauta appi. Rainise ema hoole all, lüpssta ja toita on viiskümmend looma. Rainis aitab nende söimesid puhastada, viskab lehmadele turvast küljealuseks, laob heinapakke kärusse ja veab mööda lauta laiali. Kärusse paneb Rainis kuus heinapakki. Rainis on tugev, vedada jõuaks rohkemgi, aga enamat ei ulata ta kärujukhale tõstma. Kui pikk siis üks teise klassi poiss ikka on.

Viiekümne lehma nime ei ole kerge meelde jätta. Rainis ei tee neil kõigil veel vahet ka. Tulbil on suured sarved - teda tunneb Rainis sellest. Kokil vaatab üks sarv üles, teine alla - teda tunneb Rainis sellest. Hiirel on valge laik pea peal, Kiisul ühtlaselt hele karv. Kuid suur osa kirjusid lehmi on üsna ühtemoodi. Nende äratundmiseks peab Rainis nimesilti vaatama.

Elmo on Rainisest aasta võrra vanem ja koolis klassi võrra ees. Elmol ei ole tarvis tõsta silmi oma ema hoole all olevate lehmade nimesiltidele - Elmo tunneb neid kõiki selletagi. Mõned neist on koguni Elmo antud nimega (Kirjak ja Minni). Lehmad tunnevad Elmot ka. Nad lubavad tal udarat puhastada, kui lüpsiaeg kätte jõuab. Mari isegi tervitab mõnikord ammuutamisega. Udaraid puhastab Elmo lapi ja sooja veega. Elmo ei lase end hirmutada, kui mõni loom seejuures rahutuks muutub ja jalaga kõpsutama hakkab. Vilke teeb niisuguseid tempe. Elmo usub, et kui lehmaga lahke olla, siis saab kiuslikust loomast hea loom. Nospeliga oli nii. Algul vehkis jalaga ja kippus lööma, pärast muutus heaks.

Elmo hakkas Rainisest varem laudas käima. Elmol oli see lihtne - tema kodu on kohe lauda kõrval. Kui mina lauta lähen, on Elmo alati juba ees, ütleb Rainis. Sellega ütleb ta, et Elmo käib emal iga päev abiks. Elmo on isaga isegi laudas öövalves olnud, aga seda muidugi siis, kui on koolivaheaeg. Kuus korda, loeb Elmo kokku.

KUIDAS ELMO TRAKTORIGA SÕIDAB

Traktoriga sõidab Elmo laudaesisel platsil. Traktor "Belaruss" on tehtud suurte inimeste kasvu järgi, seepärast toetab Elmo end istme servale. Kui ta siis ühe käega õlivoolikust kinni hoiab, saab ta siduripedaali alla vajutada ja teise käega käigu sisse panna. Elmo tunneb kõiki käike. Üheksa edaspidi, neli tagurpidi, ütleb Elmo. Mõnikord lubatakse tal traktorit garaazi ajada, ja ükskord oli koguni nii, et Elmo rullis ära lauda juures oleva põllusiilu. Elmo isa pidi seda tegema, kuid isal oli muu töö ees.

KUIDAS RAINIS JA ELMO JALGPALLI MÄNGIVAD

Jalgpalli mängivad Rainis ja Elmo laudaesisel asfaldiplatsil siis, kui töö on tehtud. Seal saab ka talvel mängida, sest lumi lükatakse kokku.

Värvateks on poistel kaks serviti seatud betoonpaneeli. Niisuguse värava laius on paar meetrit, kõrgus veidi üle meetri. Kui pall vastu paneeli kopsab, loetakse värav sündinuks.

Mina olen hea kaitsemängija, ütleb Elmo, Rainis on veel parem ründemängija.

Heal kaitsemängijal on raske veel parema ründemängija üle võitu saada. Seda ei ole

juhtunudki. Aga tasavägiseid mängu on olnud. Ükskord õnnestus Elmol Rainise 20 värava vastu lüüa 18 väravat. See oli Elmo suurpäev.

Mõnikord mängivad Rainis ja Elmo ka hokit. Hokit saab siis mängida, kui külm lauda juures oleva veeaugu kaanetab.

KUIDAS ELMO JA RAINIS KARJAS KÄISID

Karjas käisid Elmo ja Rainis möödunud suvel. Päril karjused olid isad, Elmo ja Rainis olid abikarjused.

Kui abikarjus Elmo karjaga välja läks, võttis ta endale ka abi kaasa. Abikarjuse alaline abi on Nöps, keha poolest sülekoer, hinge poolest lõukoer. Tilluke Nöps ei karda ühtegi suurt lehma ja tarkust on ta pisikeses peas palju. Nöps, vaata, mis Tulbi teeb, tarvitseb Elmol ütelda, ja juba kihutab Nöps Tulbit elektriast eemale ajama.

Nöps teab, mis Tulbi teha tahab. Tulbi tahab elektrikarjuse traati maha lükata. Tulbi on säärane erandlik lehm, kes elektritraadi särtsu ei pelga. Küll on hea, et temasuguseid karjas rohkem pole. Muidu läheks abikarjuse ja abikarjuse abi töö õige raskeks.

RAINISE JA ELMO SALAMÖTTED

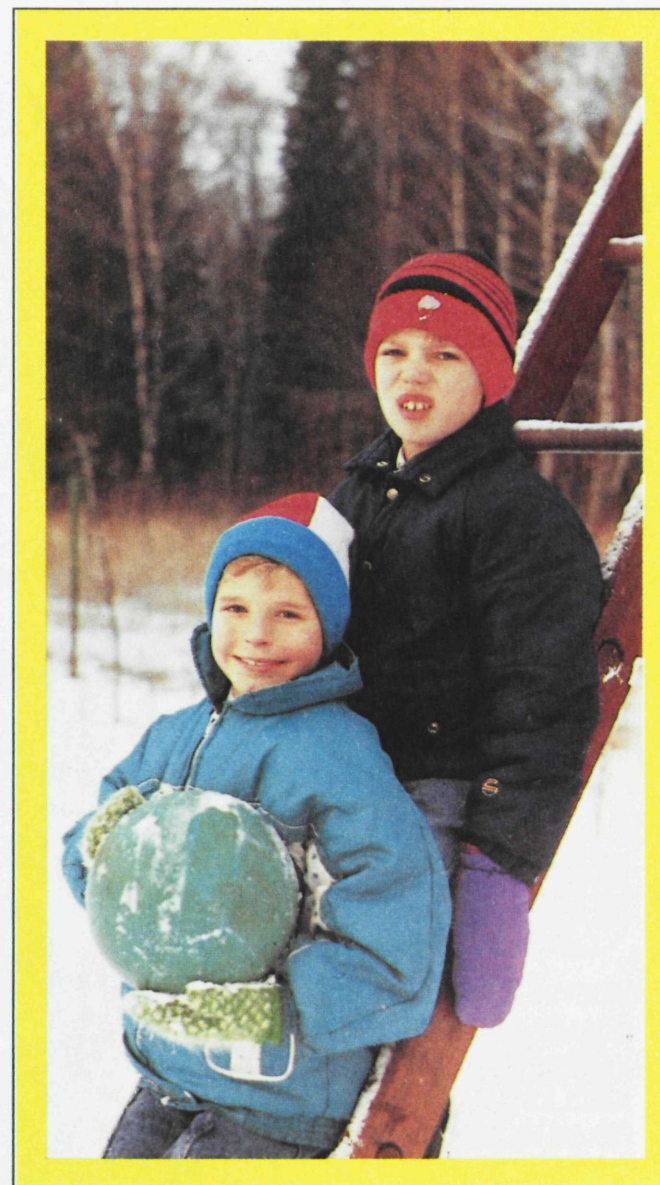
Salamõtted öeldi välja, kui me olime lauda juures kõik ära vaadanud ja läksime tagasi koolimajja. Salamõtted puudutasid tulevikku.

"Mina hakkam Eesti meeskonna jalgpalluriks," ütles Rainis." See praegune meeskond on ju täitsa jama."

"Mina hakkam siis ka," ütles Elmo, kes pool tundi tagasi oli küll traktoristikutsele

mõelnud. Mine tea, võibolla aitab säärane kavatsus tõesti Eesti jalgpallil mõne aja pärast ülesmäge minna. Rainise õpetaja jutu järgi on Rainis igatahes klassi ainus poiss, kes igal vahetunnil tahab jalgpalliga õues olla.

JaanRannap

ELLEN NIIT

Kuldnukk

ON MU NUKUL KULDKOLLANE PLUUS
JA SIIDSAMETIST SINISEELIK.
EI SAA ILUSAM OLLA ÜKS PLUUS
EGA SULNIM ÜKS MINISEELIK.

ON MU NUKUL VEEL KULDKIHAR JUUS,
PALGEIL NAERATUS ÜLEMEELIK.
TA KÄIB TANTSUPEOL KUUS KORDA KUUS,
LOOR ÕLUL JA PÖSKEDEL RUUŽ.
TEMA POLE JU KOOLIEELIK.

KOJU TAGASI TANTSIMAST
TULLA VÕIB ENNE HOMMIKUT VAST TA.
SEAL SEL PEOL EI KÄI AINSATKI LAST.
EGA LAPSI SINNA EI LASTA.

MULLE KAISU PUGEDA EAL
SEE NUKK POLE TEINUD VEEL PROOVI.
TALLE KÕIGEST, MIS SÜDAME PEAL,
POLE MINUL KA RÄAKIDA SOOVI.

NUKKER NATUKE, AGA KA HEA,
ET ON OMA ELU SEL NUKUL.
NII JÄÄB PAIK, KUHU PANNA PEA
KINDLALT ALLES MU KALTSU-JUKUL

VEIKO VAINKÜLA

Unetunne

VIDEVIKUS PAISTAB KUU,
ÖÖKULL PUU OTSAS HUIKAB : UHUU!
VARANE HOMMIK JA UNINE PILK,
KINDLASTI MAGAKS VEEL,
ÖÖ ON NII PIKK.

Kiirkõne

MILVI PANGA

NÕEL EI OLE NAEL,
NAEL EI OLE PAEL
PAEL EI OLE SÕEL,
SÕEL EI OLE ÕEL !

NÕEL ON TÕESTI NÕE LÕHN,
ÕEL ON TÕESTI KAEL KÕHN !

Illustreerinud EVERI VÄHI

Umbes ja täpselt

MILVI PANGA

UMBES KORD KUUS
NÄPP MUL AJAB UMBE.
UMBES KA EI TEA,
KUST SAI TA SELLE KOMBE.

TÄPSELT KELL SEITSE
TULEB MINU ÄTT.
TA EI ELA KAUGEL,
SIINSAMAS, KURAKÄTT.

UMBES ÜHEKSA KORDA
POEN MA TEMA HÕLMA.
TAAT TÄPSELT TEAB, KA UNNE
MUL SINNA JÄADA KÕLBAB.

Isamees

MILVI PANGA

NO TEADAGI, ON ISA MEES.
MU OMA EMA ARMAS MEES.
ON LOOMULIK, ET NAISEMEES
JA KALAMEES JA LAULUMEEES
KUID IMELIK - ET ISAMEES !

NII TÕESTI ÜTLES KÜLAMEES.
NÜÜD SELGUST VAJAN MINA-MEES:
KAS IGA MEES ON ISAMEES ?

MÄRTSIJÄNES

Ongi aeg jälle kalendritelehte keerata. Käes on märts, kevade alguse kuu. Räägitakse, et sellel kuul hakkab märtsijänes ringi lippama. Seesama jänkupoiss, keda lihavõttekaartidel istumas võib näha. Kõigepealt piilub jänkupoiss lume alla, kas lumikellukestel on juba õienupud küljes. Kui lumikellukesed, esimesed kevadlilled, pead tõstavad, saavad ka märtsikellukad teada: ahaa, nüüd on käes ka meie kord õitsele puhkeda. Ja teevadki oma kenad kellukad lahti. Märtsijänes hoiab ka lastel silma peal. Et kas nad on ikka veel sama head kui jõulude eel, päkapikkude aegu. Sest kuigi lihavõttepühad pole meie maal nii uhked kui jõulud, juhtub mõneski peres, et ka märtsijänes ehk lihavõttejänku toob lastele ühe pisi-pisitillukese kingituse. Selle eest, et räästad tilguvad juba lõbusasti, kevadlilled ja pajutibud on vaasis ja lapse süda lihtsalt tunneb, et peab rõõmustama.

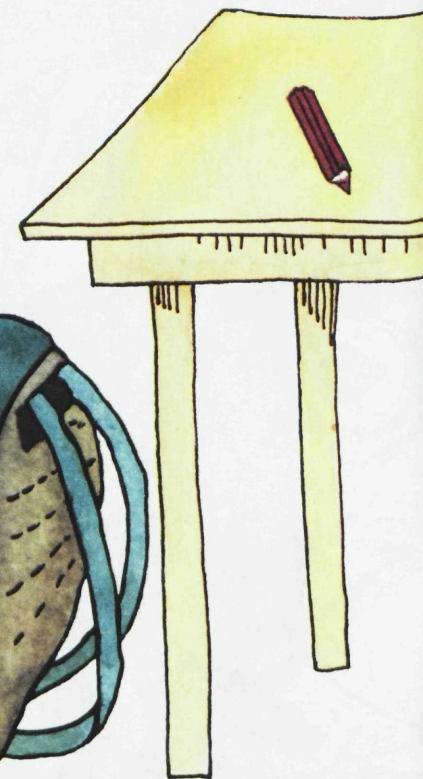
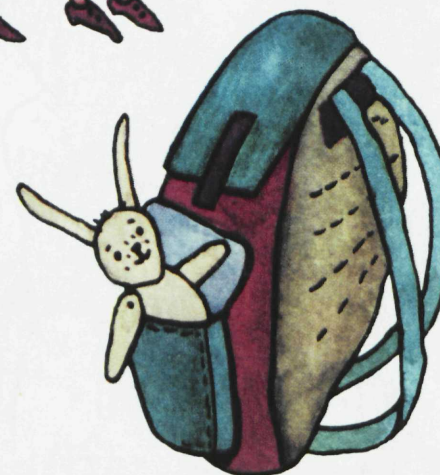
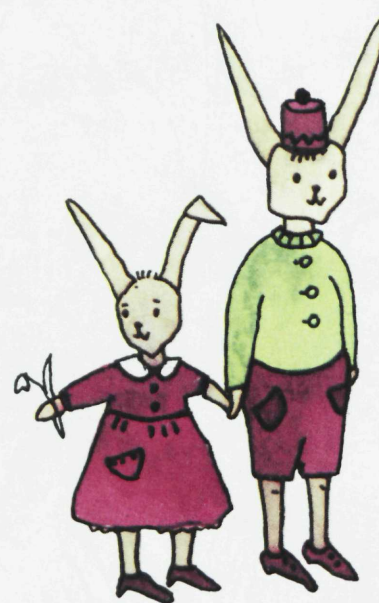
Märtsijänes peidab tillukese kingituse nii kavalasti ära, et laps peab seda tükk aega mööda tuba taga otsima. Ainult ema ja isa oskavad öelda, kas soe-soe või külm-külm ja kui kõrvetab, siis on selge, et kingitus on käes.

Veel peab märtsijänes kanad talveunest üles ajama...Oi, nüüd ma vist ajasin midagi sassi. Muidugi, hoopis karud magavad talveund. Aga tibud-kanad peavad märtsikuus suure hoolega munele hakkama. Lihavõttepühadeks on ju hästi palju, oi, kohe terved mäed munele tarvis. Siis saavad kõik lapsed neid värvida, ja noh, mõni läheb katki ka...

Kõige paremad kanad on sellised, kes munevad kuldpaberis šokolaadist mune. Neid ei pea üldse keetma. Ja veel vahvamad on need munad, millel šokolaadist tuleb üks ei-tea-mis-asi välja. See on üllatusmuna.

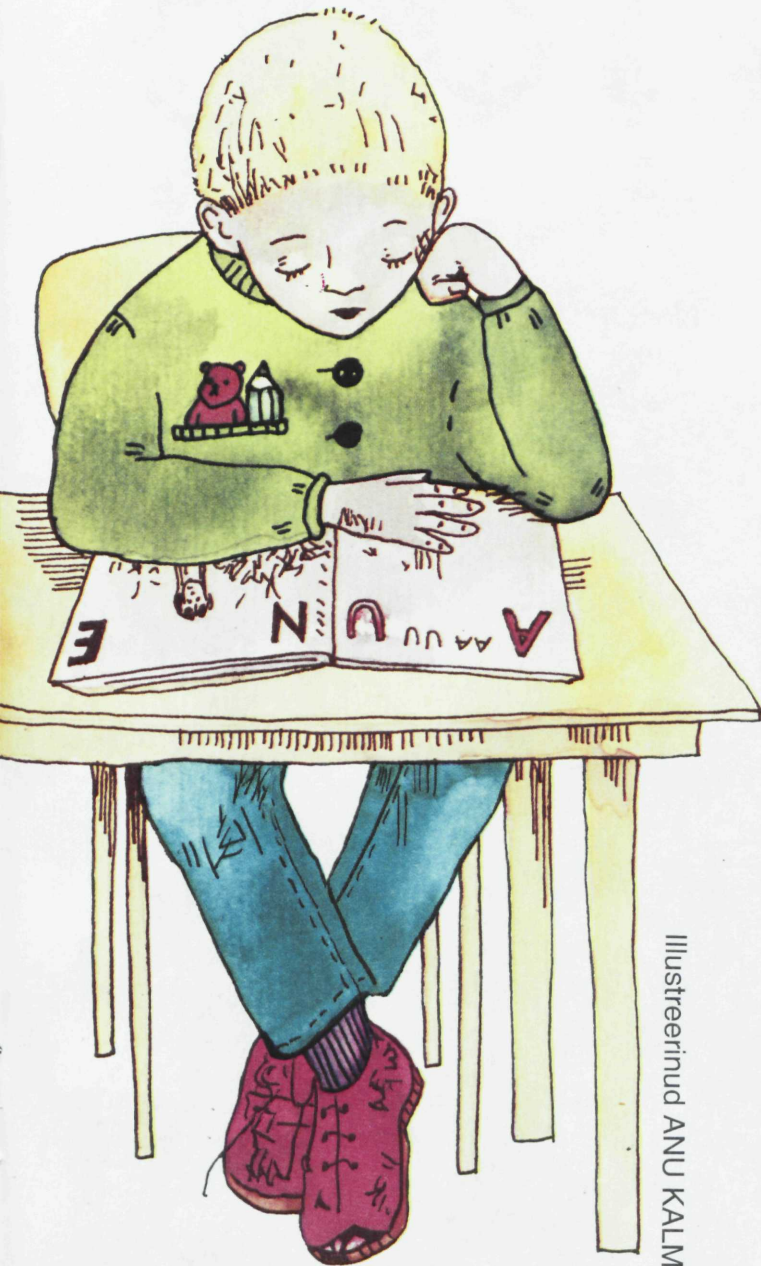
Küll tahaks, et kevadpühad oleksid juba käes. Aga ei saa. Selleks ajaks peab kõigil inimestel olema kevadine suurpuhastus tehtud. Praegu aga...Õnneks on pühadeni veel palju aega. Sina tee ka oma mänguasjakapp kevadpühadeks kenasti korda. Muide, Priit olevat juba teinud. Ja Kaspar ja Kusti ka.

Kas sinule on märtsijänes üllatusmuna toonud? Ei ole? Võib-olla tuleb siis sellel aastal.

TÕNU SEERO

KINGAJUTT

Illustreerinud ANU KALM

Tõnis pani riietusruumis kingad jalga ja läks klassiruumi. Õieti polnudki see päris kool, vaid lasteaed. Seda nimetati Tõnise arvates kooliks sellepärast, et seal ei pidanud lõuna ajal magama. See, et magama ei pidanud, meeldis Tõnisele. Vähem meeldis talle aga, et lasteaias pidi hommikupoolikuti pinkides istuma ja tegema seda, mida kasvataja tahtis. Siis oli lasteaed kool ja kasvataja õpetaja. Tõnis ei suutnud ära imestada, kuidas küll kasvataja nii hästi oskas õpetajaks muutuda, ja vastupidi. Tõnis oli ükskord püüdnud end isaks võluda, kuid mitte midagi ei tulnud välja - keegi ei uskunud, et ta isa on. Pärast hommikusööki istus Tõnis koolipinki. Ta jalad olid laua all, parema kinga nina vasaku peal.

“Ai!” ütles vasak king, mis oli kehvemini kinni seotud kui parem, ning küsis paremalt: “Õelge mulle, härra Parem, miks Tõnis teisse suhtub paremini kui minusse? Mina pean alati loksuma ja kulun seetõttu kiiremini!”

“Ma ei oska seda seletada, härra Vasak,” vastas Parem. “Kuid ma ei usu, et ta minusse paremini suhtub kui teisse. Sest vaadake, jalgpalli taob ta näiteks just minuga. Näete, kui must mu nina on?”

“Kui õige küsiks temalt endalt?” pakkus Vasak.

“Küsi me.”

Kingad pöörasid oma ninad küsivalt ülespoole. Tõnis piilus laua alla. “Kas me ei meeldi sulle?” kuulis Tõnis neid küsivat.

“Meeldite küll,” võttis poiss ühe jala teise pealt. “Kust te seda võtate, et te mulle ei meeldi?”

“Noh...noh, et nõndamoodi, et sa jooksed meiega ja...taod palli...ja üldse ei hooli meist,” pobises Vasak.

“Jah, me pole jooksukingad, et sa meiega nii teed!”

“Kes teie siis olete? Istumiskingad või?”

“Kasvõi istumiskingad. Istumiskingi peab hoolikalt hoidma!”

Tõnis vaatas kingi. Üks oli poollahti, teise nina kulunud.

“Vaata-vaata,” ütles Vasak.

“Vaata jah,” kiitis Parem Vasakule takka.

“Aga kui ma teid paremini hoidma ei hakka,” noris Tõnis.

“Siis...siis hakkame istumisking Kongiks!” pöörasid kingad nagu ühest ninast.

King Kongi Tõnis pisut pelgas. Ta sidus vasaku kinga paela igaks juhuks tugevamini kinni ning hõõrus parema kinga nina puhtaks. Kingad sulgesid rahulolevalt ninad ja jäid kuss. Tõnis sai nüüd kuulata, mida kasvataja, kes oli praegu õpetaja, rääkis.

HENNO KÄO NOORPAGANA LOOD

NOORPAGAN KORSTNA OTSAS

Paganamaal oli üks korsten. Muidugi oli seal sadu korstnaid. Igal majal vähemalt üks. Aga see korsten oli õudselt kõrge. See pagana vene vägi oli korstna kogemata maha unustanud. Nad olid unustanud isegi rauast redelipulgad korstna külge. Räägiti, et venelased tulevad varsti oma korstnale järele. Noorpagan ronis korstna otsa, et vaadata, kas venelased juba tulevad. Korstna ots oli pagana nõgine. Aga selle eest oli näha terve Paganamaa. Tükike seda pagana Venemaadki. Venelased paistsid pisikesed ja ohutud nagu sipelgad. Nad ei olnud seda nägugi. et mõtleksid korstnale järele tulema hakata.

NOORPAGANA NOOREM VEND

Noorpagana meelest tema noorem vend muud ei teinudki, kui istus aina potil. Ja Noorpagana töö oli alati see pagana pott välja viia ja puhtaks loputada. Küll püüdis Noorpagan oma nooremale vennale selgitada, et potil istumine on pagana inetu ja halvasti lõhnav komme. Ja et selles ilusas maailmas on parematki teha kui potil istuda. Aga miski ei aidanud. Noorpagana noorem vend istub sellel pagana potil edasi. Kui ta vahepeal just suureks ei ole saanud.

NOORPAGANA MAITSE

Noorpaganale ei maitsenud magusad asjad. Kommide ja küpsiste asemel sõi ta parema meelega kartulit ja soolasilku. Seda pagana nätsu ei kannatanud ta silmaotsaski. Oleks kusagil soolast nätsu müüdnud, siis ehk veel. Kui keegi Noorpaganale kommi pakkus, võttis ta vastu küll. Aga kui vähegi võimalust oli, vahetas ta kommid hiljem kiluvõileiva vastu. Noorpaganale ei meeldinud ka liiga ilusad lilled. Kõik need pagana roosid, nelgid ja nartsissid olid tema meelest läägelt magusad nagu kommidki. Noorpaganale meeldisid nõgesed ja ohakad. Neis oli tema meelest seda karmi ilu, mis ei olnud liiga pealetükkiv. Noh, võililledel polnud ju ka viga. Eriti siis, kui nad olid juba ära õitsenud ja nende seemneid võis lendu puhuda. See oli pagana lõbus. Noorpaganale ei meeldinud ka linnud, kes liiga magusasti laulsid. Kuldnokka ta ei kuulunud. Lööke jättis ükskõikseks. Ööbik aga oli liig mis liig - tuli näpud kõrva toppida. Laululind number üks Noorpagana meelest oli vares. Varese kraaksumist kuulates tuli kena tahe tunne, otsekui oleks soolakurki hauganud. Ja vares oli veel selle poolest tore lind, et polnud tarvis oodata, millal ta ükskord lõunamaalt tagasi tuleb ja laulma hakkab. Vares oli alati kohal. Ja lõppude lõpuks pani Noorpagan tähele, et koolis saadud kahedki olid talle meeldima hakanud. Nii olid lood Noorpagana maitsega. Ja maitse üle vist ei vaielda. Või kuidas?

LÕVI

Illustreerinud HENNO KÄO

KIRJASÕBRAD

PAULA MAASKOLA 10 a
Vapakuja 6 49490 Neuvoton
Suomi/Finland
Kirjutada soome keeles.

KALLI-MARION SASS 10a
Kolga 67-2
Harju mk. EE3016
Huvid:ujumine, tantsimine,
kogun kleepse.

KAIRIT OTT
Kolga 62-4
Harju mk. EE3016
Huvid:lahe musa, ristsõnad,
loomad,inglise keel.

ANNIKA NILSON 8a
Rõõmu tee 18-3
EE2400 Tartu
Huvid:kleepsud, ristsõnad.

TERJE LÖHMUS 9a
Suur-Liiva 13
EE3170Haapsalu
Huvid:udupildid, kleepkad,
salvrätikud, ujumine.

LIIS PENNASTE 12a
MARI PENNASTE 10a
Huvid:margid, kommi- ja
nätsupaberid.

KAUR PAVLOVSKI 7a
Huvid:margid, mudelaudot
Kehra mnt. 34-1
Kose, EE3040 Harju mk.

LÕVI

1.

AH, MIS ARMSAD KASLASED!

LAUSA KAHJU AUSTRALLASTEST!

Sellel pildil näed igasugu loomi, kellest mitmed on sulle multifilmide kaudu tuttavad. Kas sa ka tead, et lõvi - loomade kuningas - on kauge sugulane tavalisele kodukassile. Küllap sinu kiisu usub seda isegi, kui mõnikord vihase näoga koerale vastu hakkab. Nii et suurtest sugulastest võib kasu olla loomariigiiski.

Kuid nüüd küsimus:
MILLISEL MANDRIL EI ELA KASLASI?

Kui saadad talongi õige vastusega toimetusse 12. aprilliks, on sul lootus saada lisa oma mänguasjariiulile.

Address endiselt: TÄHEKE, lõvi, Pärnu mnt. 67a Tallinn EE0001

KIRJASÕBRAD

KRISTIINA ORAV 10a
Maaritsa sjk.
EE2643 Põlva mk.
Huvid:kommipaberid ja kleepsud.

KERLI VALK 11a
Linnamäe tee 81-64
EE0039 Tallinn
Huvid:kleepkad, udukad, tennis,
korpball, suusatamine.

KAIRE KAAVER
Peri k. EE2600 Põlva mk.
Huvid:ujumine,lugemine, kommi-
paberid.

KAIRI KÜÜNAL 12a
Ehitaja 8-10
EE2532 Tõrva
Huvid:võrkpall, klaver, kleepkad,
joonistamine.

TAAVI NÖMMANN 8a
Siire 8 EE0006 Tallinn
Huvid:tennis, korpball, õllepurgid,
Disney raamatud.

MARILIIS MUST
Järve 12
Väätsa EE2814 Järva mk.
Huvid:lugemine, laulmine, ujumine,
tantsimine.

ARVI MÄNDOJA 9a
Postimaja pk. 53
EE2350 Jõgeva
Huvid:margid, kleepkad, udupildid.

PILLE TEHVANUS 13a
Vana 13 Vändra
EE3461 Pärnu mk.
Huvid:joonistamine, kleepsud.

KRISTINA LÖHMUS 12a
V-Luki 2-103EE0010 Tallinn
Huvid:muusika, lauljad, reisimine.

JAANIKA UNDUK 12a
M.Härma 9-52EE0036 Tallinn
Huvid:ujumine, tennis, rattasõit.

MINU PANTU

Mul on kass Pantu. Ta on väga armas. Kui ma kööki lähen ja ta mind näeb, siis hakkab ta kohe näuguma ja tahab pai. Aga ühel päeval oli kass kadunud. Ema oli parajasti poes ega teadnud kogu loost midagi. Ma hakkasin Pantut kohe igalt poolt otsima. Kapiukse vahelt paistis midagi musta. Tegin ukse lahti ja mis ma näen! Meie Pantu magab kapis. Kuid mulle jäi mõistatuseks, kuidas ta kappi pääses.

KADI AIGRO
Tallinnast

TIGE KIISU

Ats oli minu kass. Nime pani talle meie isa. Ats oli väga tige. Teda ei saanud kunagi niisama katsuda ega ta ei nurrunud ka kunagi. Kui meile külalised tulid, olid onud alati vihased, sest nende jalad valutasid Atsi küünistustest. Tädid lahkusid meilt alailma katkiste sukkepükstega. Kõigele vaatamata meeldis Ats meile väga. Kahjuks olid meie Atsikese lemmikuteks autod. Ja autorataste all leidis ta ka oma otsa.

LIINA PETERSELL
Kohtla-Järvelt

KALALKÄIK

Täna käisin kalal, ilm oli väga palav. Viskasin konksu vette, ei saanud kala kätte. Võtsin riided seljast, kastsin ennast märjaks.

TORMI SCHLEGEL
Sadukülalt

TEEME LAHTI POSTIPALUNA

HAMBAARSTI JUURES

Oi, oi, oi. Ai, ai, ai.
Ära tüütab suhkrusai.
Hambad juba katki mul,
mind nüüd naerab iga põnn.

Arsti juurde ma ei taha,
seal on puur, oi, oi, kui paha!
Ema ikka sunnib mind:
"Mine ikka, palun sind."

Istun hambaarsti toolis,
meeleldi ma oleks koolis.
Kuigi mul ei meeldi kool,
hullem on ju arstitool.

Oi, kui jube, mul on hirm.
Juba puur sihib mind.
Hambatangid pole puust,
hammas tuli juba suust.

Koduteel ma rõõmus olen,
hüppan, kargan nii mis kole.
Kommidest ei enam hooli,
lähen täna hoopis kooli.

LIISI LEES-LEESMA
Käina Põhikoolist

KASS

Kass hakkas voodis kala sööma
ning pärast ahjul nurru lööma.
Ta lõi seal nurru senikaua,
kui hiired saia söömas laual.
Eks kass siis hüppas lauale,

kuid pliidikuuma rauale
ta sabaots siis puutus
ja tuju halvaks muutus.
See temasse ei puutu, kas hiired
saia söövad. Ta läks siis kohe minema
ja hakkas hoopis kirema.
Siis hiired majas ringi sibasid
ning pidu muudkui pidasid.

HANDO HENNO
Kuressaarest

MINU KIISU-MIISU

Minul on kodus kass nimega Kiisu-Miisu. Ta on kaks aastat vana. Ta ninaümbrus on valge, käppade otsad on ka valged. Natuke valget on näha ka tema kõhu all, muidu on ta üleni must. Kiisu hüüdnimi on Tümpsu, sest ta jookseb tümps-tümps! Kiisu-Miisu on koheva karvaga ja ka muidu paks kass, kuid ta on väga arg. Elukombed on tal üsna viisakad. Ebaviisakaks läheb ta siis, kui keegi tooli pealt püsti tõuseb. Siis kargab kiisu kohe tooli peale ja võtab platsi endale.

INES MIROV
Tallinnast

KAELKIRJAK, KELLEL POLNUD KAELA

Elas kord üks kaelkirjak, kellel polnud
kaela. Tema nimi oli Dzootz. Ta oli väga

õnnetu. Ta ei saanud poes käia, sest seal oli lett nii kõrge, et ta ei ulatunud üle selle vaatama. Seepärast pidi ta pinki kaasas tassima. Ka ei saanud ta jalgrattaga sõita, sest ta ei näinud üle leistangi. Dzootz oli hirmus õnnetu ja nuttis kolm päeva järjest. Ühel päeval tuli talle sõber Krusso kulla ja tõi kaks banaani. Dzootz kooris banaani ära ja leidis sealst hiirekese. Ka teises banaanis oli hiireplik. Dzootz küsis hiirte käest, kuidas nad sinna said. "Lihtsalt," vastasid hiireplikad. Hiired ütlesid, et võivad täita kaelkirjaku kolm soovi. Dzootz mõtles ja ütles: "Tahan, et mul oleks niisama pikk kael kui teistel kaelkirjakutel. Teiseks ma tahaksin, et enam ühegi banaani sees hiiri poleks. Kolmandaks ma sooviksin endale papagoiid, kes mulle kõike meelde tuletaks. (Dzootz oli nimelt õige hajameelne.) Mõlemad hiired läksid näost valgeks ja küsisid: "Kas sa oled hajameelne?" "Jah," vastas kaelkirjak. "Olgu, me täidame su soovid," ütlesid hiirekesed. Sellest ajast - 20. juunist 1994, on kaelkirjakul nimega Dzootz pikk kael ja papagoi, kes talle pidevalt kõike meelde tuletab. Ja banaanide sees pole enam hiirekesi. Lõpp hea, kõik hea.

LUISA ROOMETS
Tartust

LAUGUD

Kevadel, kui lumi sulab ja päike peenramaad veidigi soojendab, pistavad oma pea välja murulaugud - need rohirohelist tugeva lõhnaga ja tõesti maitsvad taimed. Mul on ikka mees, kui kevadel koolist tulles kohe aeda jooksin. Murulauguga võileib maitstes siis nii hästi. Maitseb praegugi. See oli kevadine vitamiinurgake koduaias. Veel meenub mulle "laugukaunitar" Vilsandi saarelt. Me käisime temast iga päev mööda ja ometi ei märganud teda keegi, sest ta oli nii tavaline. Ent ühel hetkel oli taim meie ees täies õieilus ja siis oleks olnud patt teda mitte näha.

Looduslikult kasvavad meie taimestikis rohulauk, metsalauk, murulauk, karulauk ning väga harva esinevad nurmlauk ja mägilauk. Koduaias kasvatatakse harilikku sibulat, talisibulat, küüslauku, porrulauku ja murulauku.

Kõige tuntum on meil muidugi harilik sibul. Tema pärineb Edela-Aasiast. Idamaade rahvastele on alati meeldinud vürtsised toidud, sellest ka nende sibulaarmastus. Samal ajal vanadele roomlastele ei meeldinud sibulalõhn aga sugugi ja "sibulasööja" oli neil söimusunõu. Euroopasse jõudis sibul

Lauguõis Vilsandi saarelt.
Pildistanud MAI ZERNASK

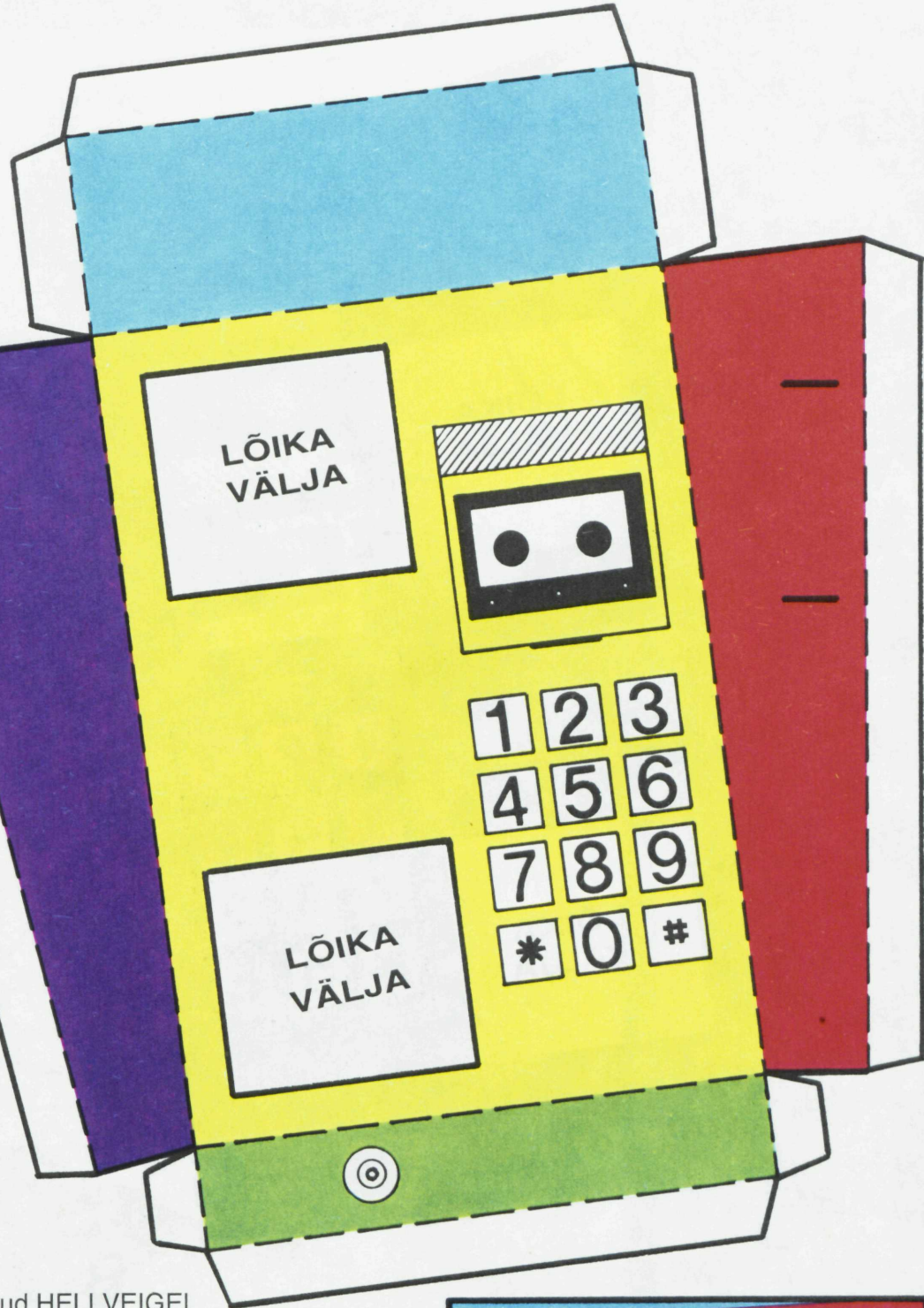
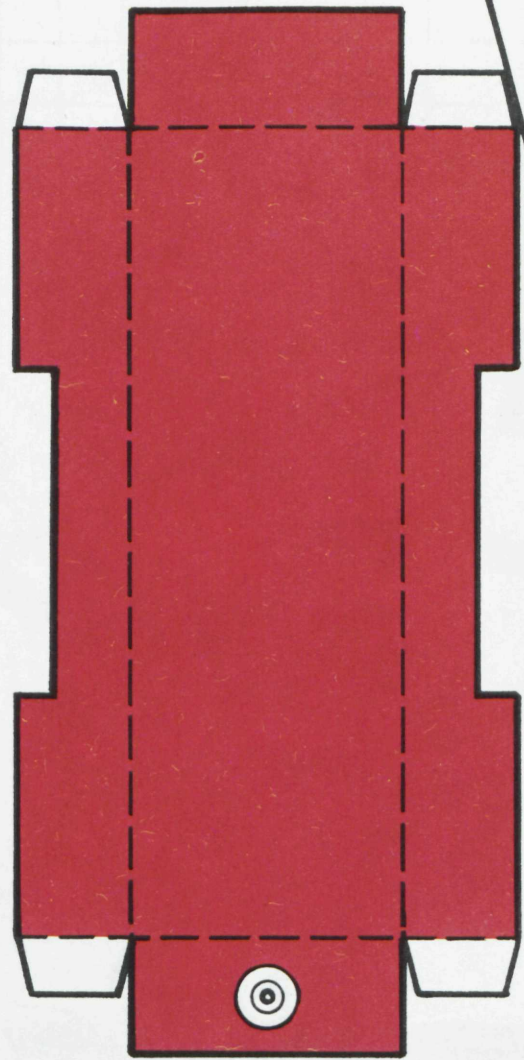
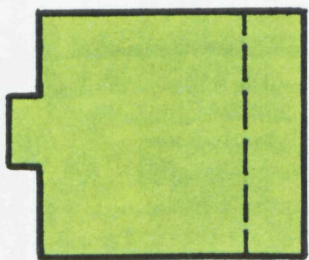
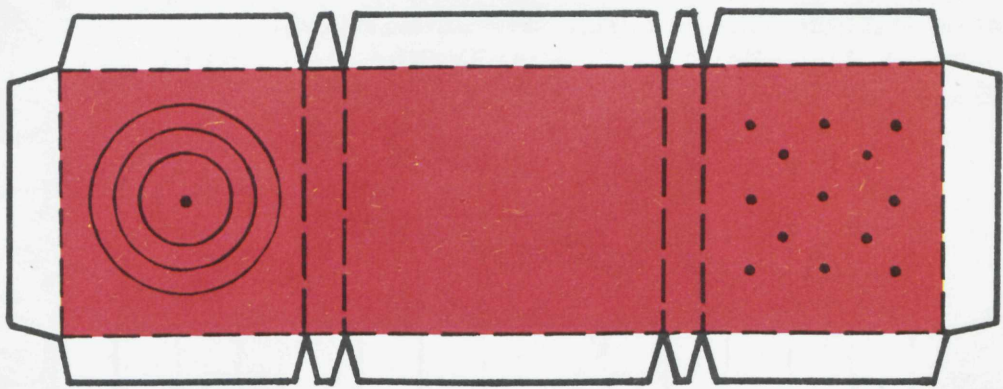
keskajal. Ka meie toidulaua juurde kuulub sibul, kuigi paljud lapsed selle ikka taldrikuservale jätavad. Nad ei peaks seda tegema, sest sibulat tunti juba kesk-ajal kui ravimtaime. Laukude edetabelit juhivad täiseduga küüslauk. Küüslauku tuntakse juba viis tuhat aastat. Sel ajal kasutati Niiluse ja Gangese vahelisel alal seda nii toidu-, maitse- kui ka ravimtaimena.

Küüslauk on nagu imearst, kes tuleb ja viib kõik haigused minema. Too taim aitab külmetuse puhul, ergutab südant ja vereringet, sobib ravima mädanevaid haavu ning aitab mesilase nõelamise ja putukahammustuse korral. Vanaisadele ja memmedele piisab päevas ühest küüslauguküünest, et kaua terve olla. Küüslaugul on ainult üks paha asi juures - see on väga tugev ja üsna omapärane lõhn. Juba Vanas-Kreekas ei lubatud selle lõhna pärast inimesi armastuse ja ilu jumalanna Aphrodite templisse.

Meie niisketes salu- ja lammimetsades kasvav karulauk sarnaneb küüslauguga. Ja kui sõrmede vahel karulaugu lehti mudida, võib metsa allgi tunda tuttavat küüslaugulõhna.

Ajaloost on teada, et viikingid oma pikkadel merereisidel söid tihti karulauku, et vältida skorbuuti (vitamiinipuudusest põhjustatud igemete veritsemine). Sellepärast kasvatati seda taime sadamate läheduses. Huvitav, miks on selle taime nimeks valitud just karulauk, ehk on see karudelegi ravim ning lemmikroog.

MAI ZERNASK

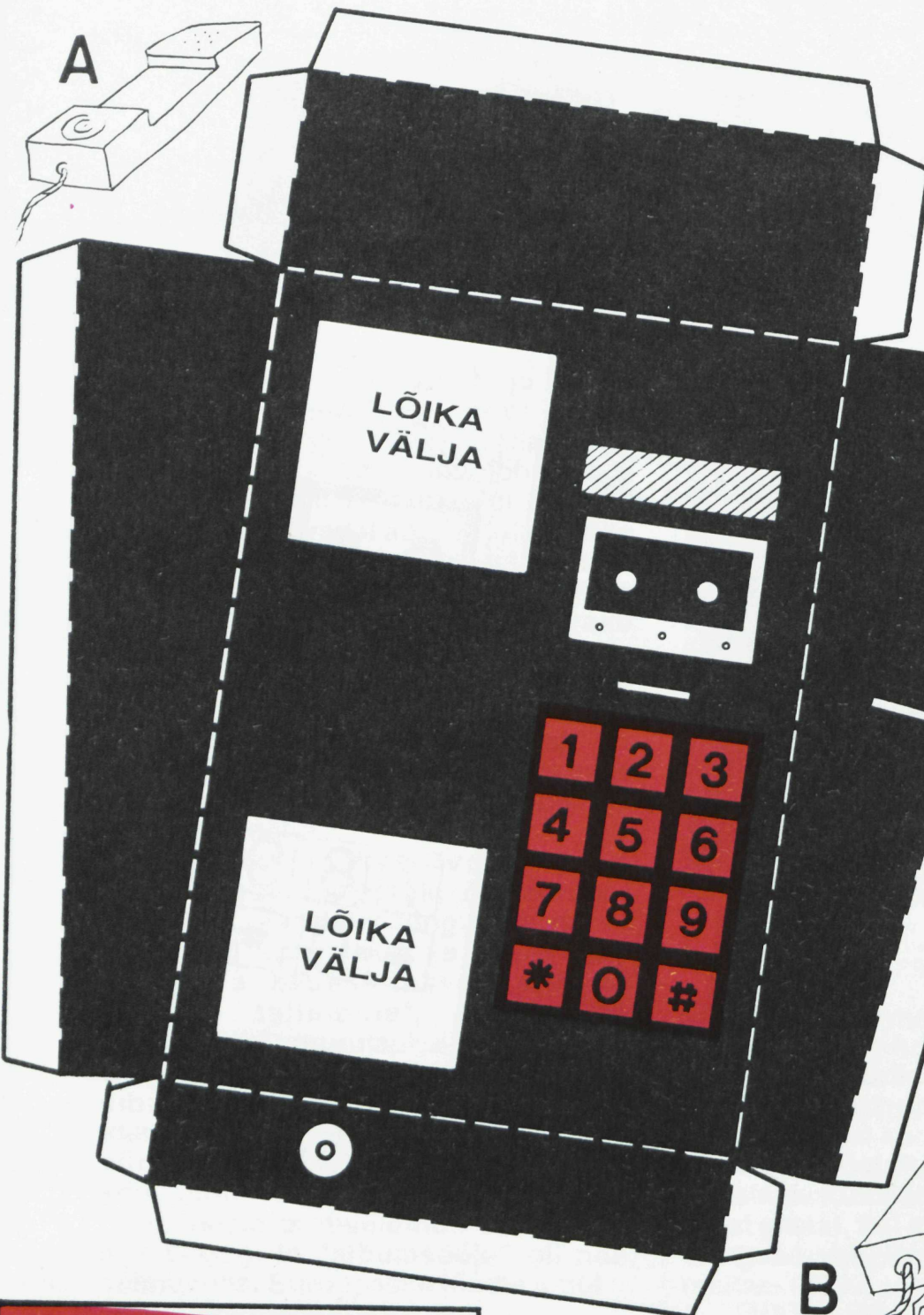

TELEFON

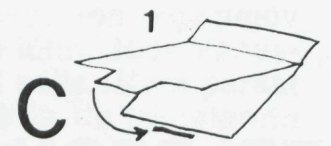
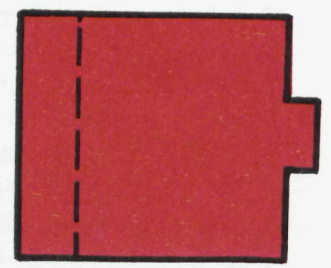
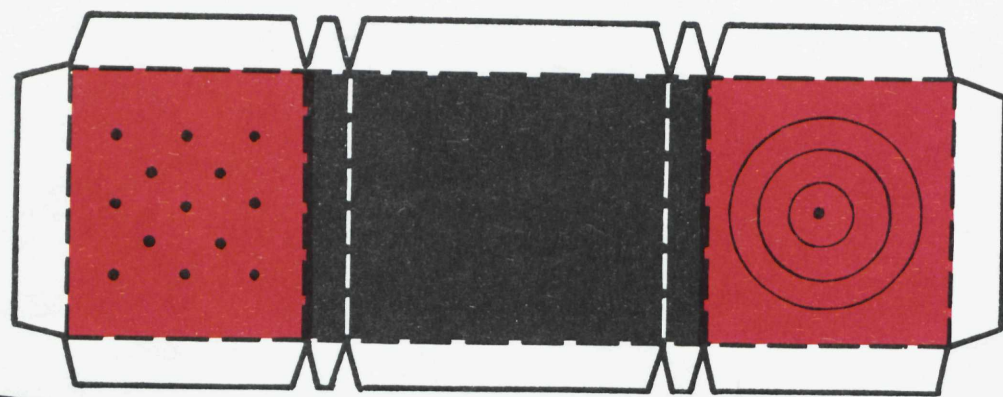
Lõika telefoniaparaat välja. Külje peale märgitud kohtadesse lõika kaks pilu ja pista neist otsapidi sisse helina tugevuse reguleerija (joon.D). Üks pilu lõika klahvide kohale. See aitab kinnitada automaatvastaja kasseti kaant, mis tuleb kleepida viirutatud kohale (joon. C 1,2). Ette serva tee juhtme kinnitamiseks auguke. Liimi aparaat papist alusele. Enne kõnetoru kokkuliimimist (joon.A) tee selle otsa auk ja kinnita sinna seestpoolt sõlmega poole meetri pikkune lõngaots juhtmeks (joon.B). Lõnga teine otsa kinnita samuti seestpoolt sõlmega aparadi külge.

Joonistanud HELI VEIGEL

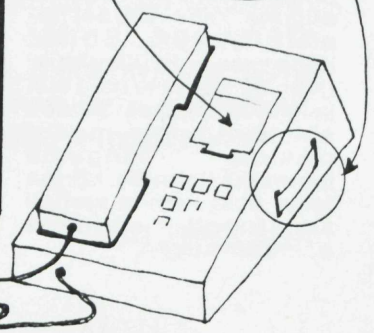
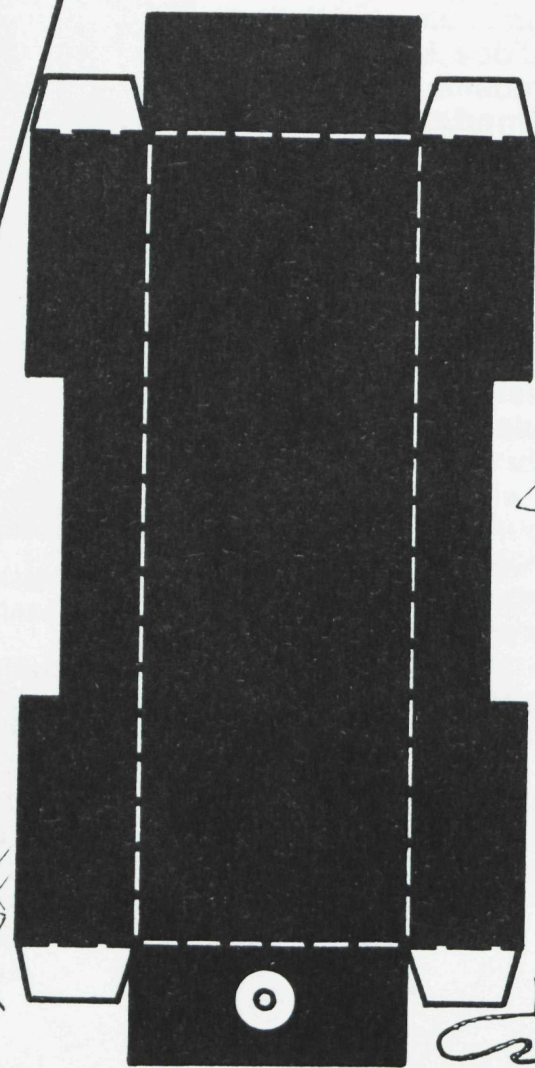

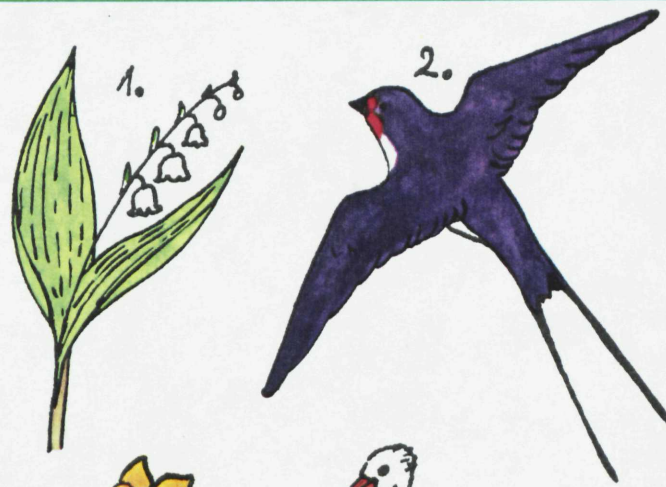
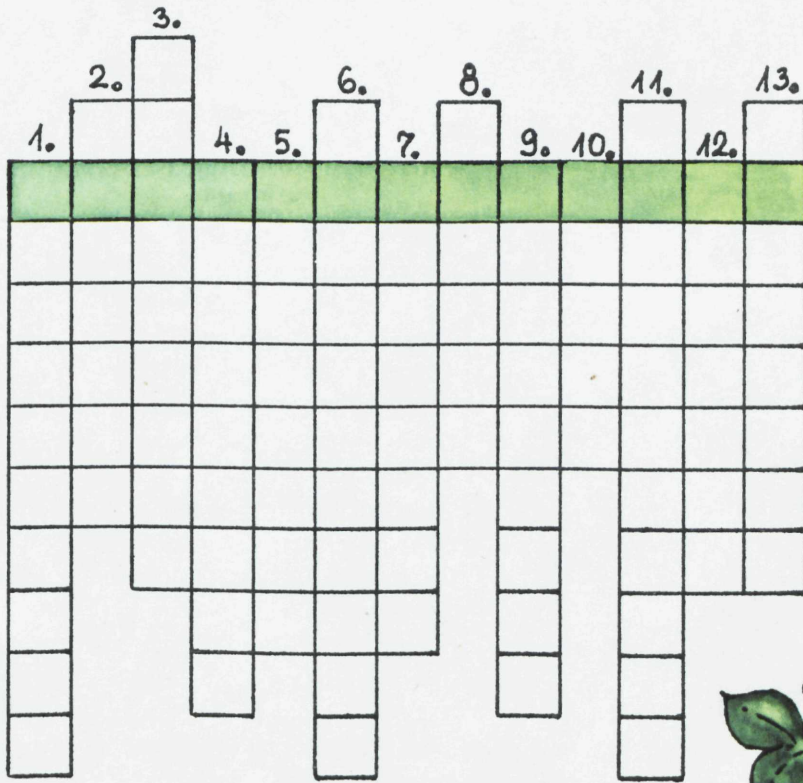
A

B

KAS TUNNET KÕIKI NEID KEVADEL TÄRKAVAID LILLI JA SAABU-
VAID LINDE? ROHELISTES RUUTUDES SAAD SELLE KUU LILLE!

Lasteajakiri
"TÄHEKE"
Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse aadress:
Pärnu mnt. 67a
EE0001 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel. 681 400
Vastutav sekretär
VIIVI VARIKSAAR
tel. 681 495
Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel. 681 495
Kunstiline toimetaja
PRIIT REA
tel. 681 495

Printall
Pärnu mnt. 67a
EE0001 Tallinn

ESIKAANEL
ALLI
MÄETAMME
JONISTUS

MUUSEUM
LAHTI K-P
11-18

LASTE OMA MUUSEUM

1994.aasta kevadest on Eesti lastel olemas päris oma muuseum. See on Tartu mänguasjamuuseum, mille sildilt vaatab vastu triibulise seelikuga karutüdruk. Seesama muuseumikaru, nimega Lillekäpp (ta käpaotsad on tõepoolest lillelised!), istub ühes muuseumitoas vitriinis ja on meelsasti nõus "Tähekesel" lugejaile selgitusi jagama.

"Meie muuseumis saavad lapsed näha mänguasju, millega mängisid nende emad ja isad, vanaemad ja vanaisad, vanavanaemad ja vanavanaisad," räägib Lillekäpp. "Vanasti polnud niisuguseid värvilisi plastmasslelusid, nagu praegu poest osta võib. Paljud mänguasjad valmistati ise kodus. Mänguasjamuuseumis on talulaste omatehtud puust vankreid ja laevu, riidelappidest õmmeldud tittesid ja mänguloomi. Rikkamate perede lastele osteti kingiks Saksamaal või Prantsusmaal valmistatud kalleid portselannukke ja kiikhobuseid, poistele ka tinasõdureid, lennukaid, ronge. Hiljem, kui hakati tegema odavamaid segumassist või tselluloidist vabrikunukke ja lihtsamat puust nukumööblit, jõudsid poemänguasjad juba iga lapseni. Kõiki neid vanu asju võib mänguasjamuuseumis lähemalt uurida. Ja veel nukuvankreid ja nukunõusid, suuri ratastel hobuseid,

üleskeeratavaid ahve ja kloune, omaaegseid lauamänge ning kõikvõimalikke mänguloomi.

Ainuüksi meid, karusid, on muuseumis terve vitriinitäis! Nukumajasidki on mitu ja neis elatakse samamoodi kui pärismajades. Vanaemad koovad, lapsed mängivad, emad-isad loevad ajalehte.

Päkapikud on oma mitmekorruselise elumaja ehitanud sügavale maa alla, põnev on nende toimetamisi pealt vaadata.

Palju nukke on Tartu mänguasjamuuseumisse tulnud teistest maadest, isegi nii kaugetest paikadest nagu Sri Lanka, Senegal, Peruu, Uus-Meremaa. Jaapanist on koguni mitu vitriinitäit mänguasju ja nukke, eesotsas Jaapani keisri ja keisrinnaga. Muuseumi kõige väiksemaid nukke kutsutakse Venetsueela murenukkudeks. Kui sa tahad teada saada, milline võluvõim neil on, pead küll ise kohale tulema ja muuseumitöötaja käest järele pärima. Niikuinii tuleb sul mänguasjamuuseum endal üle vaadata, mina ei jõua pooltki huvitavat ära rääkida, mis siin näha on," lõpetab Lillekäpp ja lehvitab hüvastijätkuks oma lillekirjalist kappi.

TIIA TOOMET